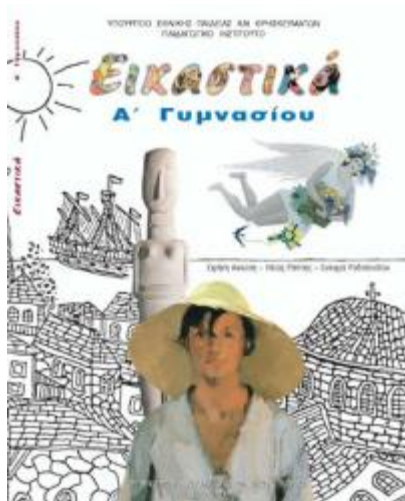

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Το μάθημα των Εικαστικών της Α' τάξης του Γυμνασίου, αποτελείται από 11 θεματικές ενότητες. Κάθε μία από τις έντεκα θεματικές ενότητες του βιβλίου του μαθητή, περιέχει τους παρακάτω γνωστικούς άξονες:

- Εξοικείωση με απλά μέσα και υλικά
- Μορφικά στοιχεία
- Θέμα-Περιεχόμενο-Νόημα
- Μορφές Εικαστικών Τεχνών
- Ιστορία της τέχνης - Καλλιτέχνες
- Αισθητική-Κριτική-Ανάλυση έργου

Η πρώτη ενότητα επικεντρώνεται στην εξοικείωση με τα υλικά, την σχετικότητα της αντίληψης του "ωραίου" και την έννοια της αφαίρεσης. Η 7η ενότητα με αφορμή το υλικό του πηλού αναφέρεται στην Κεραμική και τη Γλυπτική (1ος άξονας).

Στα βασικά μορφικά στοιχεία αφιερώνεται η δεύτερη και η τρίτη ενότητα που αντιστοιχούν στο χρώμα και στη σύνθεση. Οι ενότητες αυτές ξεκινούν πάντα από τη βιωματική μας εμπειρία, τεκμηριώνοντας τη γνώση με στοιχεία Ιστορίας της Τέχνης και ανάλυση έργων, με επίκεντρο το αντικείμενο διδασκαλίας (2ος άξονας). Οι έννοιες των μορφικών στοιχείων αναλύονται σε όλες τις ενότητες με διαφορετική κάθε φορά οπτική. Επιλέξαμε να ασχοληθούμε ιδιαίτερα με την κατάκτηση των πλαστικών μέσων μέσω' από τη δημιουργικότητα, σύμφωνα με την άποψη του Πάουλ Κλεέ.

Η θεματολογία που προτείνεται σε όλες τις ενότητες, σχετίζεται άλλοτε με τη χρήση των πλαστικών μέσων, άλλοτε με τις μορφές Εικαστικών Τεχνών, ενώ άλλοτε γίνεται αντικείμενο συγκριτικής ιστορίας της τέχνης ή θέμα αισθητικής ανάλυσης και κριτικής. Η ένατη ενότητα αναφέρεται στην εικαστική δημιουργία, με αφετηρία ένα θέμα (3ος άξονας).

Οι ενότητες πέμπτη, έκτη και όγδοη που είναι αφιερωμένες στη Ζωγραφική, το Κινούμενο Σχέδιο και τη Χαρακτική, επικεντρώνονται στις πλαστικές αξίες και τις τεχνικές αυτών των μορφών τέχνης, καθώς και στην αισθητική και στον κοινωνικό και τον ιστορικό ρόλο των μορφών αυτών (4ος άξονας).

Η δέκατη ενότητα επιχειρεί την προσέγγιση στο κορυφαίο εικαστικό δημιούργημα του ελληνικού κλασικού πολιτισμού, τον Παρθενώνα, μέσα από την Ιστορία της Τέχνης (5ος άξονας).

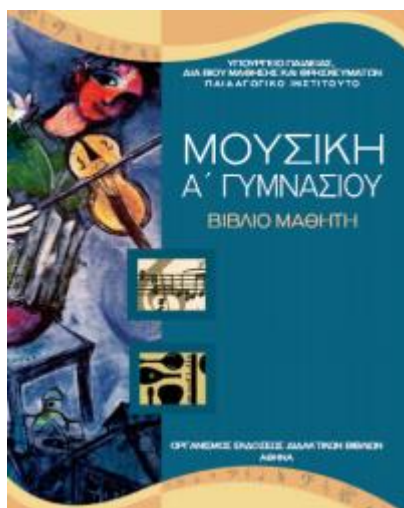
Στην ενδέκατη ενότητα, συνοψίζοντας όλες τις αισθητικές αξίες που διδάχθηκαν, μας εισάγει στην αισθητική ανάλυση και την κριτική του έργου τέχνης. Στο σχολιασμό των εικόνων χρησιμοποιείται η εικαστική ορολογία, ώστε σταδιακά να εξοικειώνονται οι μαθητές στη χρήση της.

ΣΤΟΧΟΙ

Με τη διδασκαλία των Εικαστικών στο Γυμνάσιο επιδιώκεται να καλλιεργηθεί:

- Η δημιουργικότητα και η δράση του μαθητή, η παραγωγή καλλιτεχνικού έργου από μέρους του, η συμμετοχή του στις εικαστικές τέχνες.
- Η γνώση και η χρήση των υλικών, των μέσων, των εργαλείων και των πηγών σε ποικίλες εικαστικές μορφές.
- Η ευαίσθητη ανταπόκριση, η κατανόηση, η κριτική προσέγγιση και η ανάλυση του εικαστικού έργου αλλά και του φαινομένου της Τέχνης γενικότερα.
- Η κατανόηση της πολιτιστικής διάστασης και της συμβολής της τέχνης στην εξέλιξη της κοινωνίας διαχρονικά και συγχρονικά.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΜΟΥΣΙΚΗ

Στη μουσική αγωγή και παιδεία είναι αφιερωμένο το διδακτικό πακέτο «Μουσική Α' Γυμνασίου» που επιδιώκει τη σύμμετρη, ολόπλευρη και σφαιρική ανάπτυξη των μαθητών με ποικίλες μουσικές δραστηριότητες συνταιριασμένες σε ένα ευρύ φάσμα μουσικών εμπειριών. Έτσι, ολοκληρώνεται η αισθητική καλλιέργεια, η χαρά και η μουσική ανάπτυξη που αποκτούν από την επαφή με τον κόσμο των ήχων και των ρυθμών.

Η οργάνωση και η έκφραση των συναισθημάτων, η εκτίμηση και η αγάπη για τη μουσική και για το ωραίο θα συντροφεύει τους μαθητές σε ένα ταξίδι γεμάτο από εκπλήξεις και θα είναι η μουσική τους παιδεία για τη χρονιά αυτή. Έτσι θα γεμίσει η ψυχή των μαθητών με μουσικές εμπειρίες. Το επιλεγμένο υλικό του βιβλίου θα εξασφαλίσει την ισορροπία και την ποιοτική διάσταση του τρόπου της σκέψης και της δράσης των μαθητών.

ΣΤΟΧΟΙ

Με τη διδασκαλία της Μουσικής στο Γυμνάσιο επιδιώκονται οι παρακάτω επιμέρους σκοποί:-

Να αναπτυχθεί η ακουστική ικανότητα των μαθητών.

Να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί η επιθυμία να τραγουδούν με τονική ακρίβεια.

Να μάθουν τα σύμβολα της μουσικής και να τα χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή και δημιουργία μουσικής.

Να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί, στο μέτρο του δυνατού για κάθε μαθητή, η ικανότητα αναπαραγωγής (εκτέλεσης) και δημιουργίας (σύνθεσης) μουσικής με σκοπό την προσωπική ικανοποίηση και την επικοινωνία με τους άλλους.

Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα βασικά στοιχεία και έννοιες της θεωρίας, της μορφολογίας και της ιστορίας της μουσικής.

Να απολαμβάνουν την καλή μουσική, να την εκτιμούν και να επιδιώκουν να την ακούν.

Να γνωρίσουν τις παλαιότερες συνιστώσες της νεοελληνικής εθνικής μουσικής παράδοσης (το δημοτικό τραγούδι και το βυζαντινό εκκλησιαστικό μέλος) και να καλλιεργηθεί η αγάπη τους προς αυτές.

Να εκτιμούν τη μουσική κληρονομιά άλλων λαών.

Να καλλιεργήσουν την ικανότητά τους να αξιολογούν και να επιλέγουν συνθέσεις της λαϊκής και ελαφράς μουσικής.

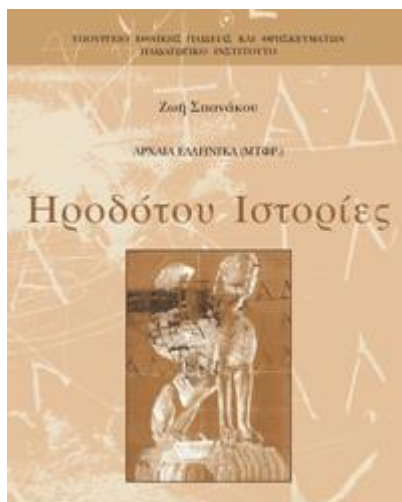
Να αναπτύξουν τις ατομικές τους μουσικές ικανότητες.

Να συνδέσουν τη μουσική με τις άλλες τέχνες και τα άλλα γνωστικά αντικείμενα.

Να χρησιμοποιούν τη μουσική για να αναπτύξουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας, υπευθυνότητας, πειθαρχίας και επικοινωνίας.

Να γνωρίσουν, να εξοικειωθούν και να χρησιμοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία για θέματα μουσικής.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Το μάθημα αυτό αισιοδοξεί να προσφέρει ψήγματα από το μεγάλο έργο του πρώτου Έλληνα ιστορικού και «πατέρα της ιστορίας», του Ηροδότου, να ανοίξει ένα παράθυρο στον κόσμο του. Η πρώτη γνωριμία μαζί του είναι η εισαγωγή, στην οποία περιλαμβάνονται λίγα αναγκαία στοιχεία, τα οποία συμπληρώνονται σταδιακά στις 17 ενότητες που ακολουθούν. Την εισαγωγή συμπληρώνει το διάγραμμα της "Ιστορίας", όπου υπάρχει σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του ηροδότειου έργου κατά βιβλίο. Στον χρονολογικό πίνακα περιλαμβάνονται τα σημαντικότερα γεγονότα από την αρχή της ιστορικής αφήγησης του Ηροδότου ως το τέλος της και από τη γέννηση του ιστορικού ως το θάνατο του. Δεν

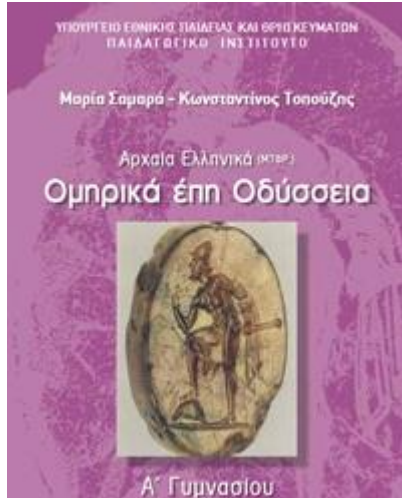
συμπεριλαμβάνονται όμως - για πρακτικούς λόγους - τα γεγονότα στα οποία επεκτείνεται ο ιστορικός πολύ πέρα από τον κύριο άξονα του έργου του, π.χ. στην ιστορία της Αιγύπτου, όπου προχωρώντας στο παρελθόν φτάνει ως το 2800 π.Χ. Στις ενότητες υπάρχει μια περίληψη της "Ιστορίας", κατά βιβλίο, όπως δηλαδή τη χώρισαν από τα αρχαία χρόνια οι φιλόλογοι. Το εικονογραφικό υλικό και οι χάρτες φωτίζουν το κείμενο και βοηθούν να σχηματιστεί μια εικόνα του κόσμου του ιστορικού.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να κατανοήσουν τον τρόπο που ερμηνεύει ο Ηρόδοτος το ιστορικό γεγονός της σύγκρουσης Ελλήνων και Περσών,
- να αντιληφθούν τη σημασία των εθνογραφικών, γεωγραφικών και ανεκδοτολογικών παρεκβάσεων,
- να κατανοήσουν τη λογοτεχνική αξία του έργου, δηλαδή τη σχέση του - αφηγηματικού με τον πραγματολογικό /ιστορικό λόγο.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Στην αρχαία ελληνική γλώσσα έχουν γραφεί πολλά λογοτεχνικά και άλλου είδους έργα και όλα μαζί αποτελούν την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία. Τα παλαιότερα από αυτά τα έργα που μας σώζονται (και τα πρώτα της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας) είναι τα ομηρικά έπη, η *Ιλιάδα* και η *Οδύσσεια*. Η *Οδύσσεια* του Ομήρου που θα διδαχτεί στην τάξη σας, είναι μεταφρασμένη από τον καθηγητή Δ.Ν. Μαρωνίτη. Με την *Οδύσσεια* οι μαθητές θα γυρίσουν περισσότερο από τρεις χιλιάδες χρόνια πίσω –την εποχή που είχε τελειώσει ο Τρωικός πόλεμος και οι ήρωες επέστρεφαν στις πατρίδες τους–, για να παρακολουθήσουν το ταξίδι ενός γνωστού λίγο πολύ τρωικού ήρωα, του Οδυσσέα· ένα περιπετειώδες ταξίδι που κράτησε δέκα χρόνια, όσα χρειάστηκε ο

βασιλιάς της Ιθάκης για να φτάσει από την Τροία στην πατρίδα του περνώντας βάσανα πολλά. Παράλληλα θα παρακολουθήσουν την εναγώνια προσμονή και αναζήτησή του τόσο από τη γυναίκα του, την Πηνελόπη, όσο και, κυρίως, από τον γιο του, τον Τηλέμαχο.

Όλες και όλοι γνωρίζουν σε γενικές γραμμές τις οδυσσειακές περιπέτειες· τώρα όμως θα γνωρίσουν την *Οδύσσεια* και ως ποίημα, δηλαδή ως λόγο οργανωμένο με τρόπους που κάνουν την παρακολούθησή του ευχάριστη και ενδιαφέρουσα. Από τις 24 ραψωδίες αυτού του έπους θα γνωρίσουν σχεδόν ολόκληρες δύο, την α και την ε, αποσπάσματα από αρκετές άλλες και περιλήψεις από όλες, ώστε να έχουν μια συνοπτική έκθεση του

μύθου της υπόθεσης όλου του ποιήματος. Στο βιβλίο προηγείται μια Εισαγωγή στην επική ποίηση και, ειδικότερα, στην *Οδύσσεια*, και ακολουθεί το ποίημα χωρισμένο σε 28 Ενότητες. Κάθε Ενότητα περιλαμβάνει:

- τα κύρια θέματα που παρουσιάζονται στο πλαίσιο της,
- το κείμενο –στην αρχή κάθε ραφωδίας προηγείται σύντομη περίληψη, όταν συνοψίζει το κείμενο, ή εκτενέστερη, όταν δεν υπάρχει κείμενο–, που συνοδεύονται με υποσελίδια σχόλια, σχετικές εικόνες, κάποτε και με χάρτες και σχέδια· ειδικά το κείμενο πλαισιώνεται και με πλαγιότιτλους, καθώς και με λίγες φράσεις από το αρχαίο κείμενο· όλα αυτά, καθένα με τον τρόπο του και με οδηγό τον καθηγητή / την καθηγήτρια.
- παράλληλα κείμενα, που σχετίζονται με κάποιο ή κάποια από τα θέματα της Ενότητας,
- θέματα για συζήτηση ή εργασία, που συνοδεύονται συχνά με χρήσιμα γνωστικά στοιχεία, και
- ανακεφαλαίωση της Ενότητας.

Αρκετά από τα θέματα αυτά θα ολοκληρώνονται κατά τη συζήτηση μέσα στην τάξη, ενώ κάποια άλλα θα χρειάζεται να τα μελετούν και στο σπίτι, για να ετοιμάσουν γραπτές εργασίες ή προφορικές ανακοινώσεις. Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει μια ανακεφαλαίωση. Ακολουθούν τρία Ευρετήρια:

- το Γλωσσάριο για λέξεις που έχουν εκθέτη αστερίσκο (*) και χρειάζονται, ίσως, κάποια επεξήγηση,
- το Ευρετήριο όρων και θεμάτων, που παραπέμπει σε σημεία των Ενοτήτων, όπου οι όροι αυτοί και τα θέματα σχολιάζονται, και, ίσως, χρειαστεί κάποια στιγμή να τα αναζητήσουν,
- το Ευρετήριο κύριων ονομάτων και τοπωνυμίων, που παραπέμπει σε σημεία των Ενοτήτων, όπου γίνεται λόγος γι' αυτά τα ονόματα και τα τοπωνύμια.

Και, τέλος, ένας Κατάλογος έργων από τα οποία προέρχεται το εικονογραφικό υλικό του βιβλίου. Με την *Οδύσσεια* λοιπόν, με βοηθό τον καθηγητή / την καθηγήτριά και με τη δική τους, κυρίως, συμμετοχή και αυτενέργεια στο μάθημα, θα χαρούν το ταξίδι του Οδυσσέα και, παράλληλα, θα γνωρίσουν τους τρόπους με τους οποίους δημιουργήθηκε ένα από τα σημαντικότερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

ΣΤΟΧΟΙ

Ο βασικός και διαχρονικός σκοπός της σχολικής εκπαίδευσης, «να συμβάλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά» (Ν. 1566/85, άρθ. 1), μπορεί να εξειδικευτεί με τη διδασκαλία της *Οδύσσειας* ως εξής:

- Να βιώσουν οι μαθητές τον οδυσσειακό μύθο με τα προβλήματά του και τις λύσεις που δίνονται.

- Να γνωρίσουν τους ήρωες που υλοποιούν αυτόν τον μύθο, με τις νοοτροπίες και τις αξίες που εκφράζουν, το ήθος και τα κίνητρα της συμπεριφοράς τους, μέσα στο πλαίσιο πάντοτε της εποχής τους. Ειδικότερα:
- Να βιώσουν τον περιπετειώδη και επικίνδυνο αγώνα του Οδυσσέα, που έφτασε σε αίσιο τέλος χάριν της πολυμήχανης νόησης, αλλά και της τόλμης και καρτερίας του, αν και δεν υπήρξε αλάνθαστος,
- Να βιώσουν, παράλληλα, τόσο την πορεία προς την ενηλικίωση του συνετού πάντοτε Τηλέμαχου, όσο και τη στάση της συνετής και πιστής Πηνελόπης,
- Να παρακολουθήσουν τις λανθασμένες συχνά ενέργειες των «νήπιων» συντρόφων του Οδυσσέα, που τους οδήγησαν στην καταστροφή,
- Να γνωρίσουν και τους κακούς του μύθου, τους μνηστήρες της Πηνελόπης, που τιμωρήθηκαν φρικτά, επειδή πρόσβαλαν και αδίκησαν ανθρώπους και θεούς, καθώς και πολλούς άλλους ήρωες, συμπαθητικούς και αντιπαθητικούς.
- Να γνωρίσουν μορφές κοινωνικής διαστρωμάτωσης και πολιτικής οργάνωσης: την καλοδιοικούμενη, όπως φαίνεται, πολιτεία της Ιθάκης προ των Τρωικών και ανοργάνωτη τώρα, ελλείπει ηγέτη, την πρωτόγονη κοινωνία των Κυκλώπων, αλλά και την ιδεώδη όσο και ουτοπική κοινωνία των Φαιάκων κ.ά.
- Να διαπιστώσουν και να κατανοήσουν πολιτισμικά στοιχεία μιας μακρινής εποχής, του 8ου κυρίως αι. π.Χ., τόσο διαχρονικά, όπως η ευθύνη του ανθρώπου για τις πράξεις του, η επιβράβευση του καλού και η τιμωρία του κακού κ.ά., όσο και απορριπτέα, όπως η αυτοδικία. Ακόμη, κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς, ήθη και έθιμα, κτλ. αλλά και στοιχεία υλικού πολιτισμού (κατασκευές, χρηστικά αντικείμενα, τροφές κτλ.), όχι όμως αυτά καθεαυτά, αλλά ως πλαίσιο μέσα στο οποίο εκτυλίσσεται η δράση.
- Να γνωρίσουν στοιχεία της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας: τον ανθρωπομορφισμό των θεών και τη σχέση τους με τους ανθρώπους, την τριεπίπεδη οργάνωση του κόσμου (τον ανέφελο Όλυμπο ψηλά με τους θεούς, χώρο άβατο για τους θνητούς· τη γη κάτω με τους ανθρώπους και την πολυκύμαντη ζωή τους, όπου επεμβαίνουν οι θεοί· τον σκοτεινό Άδη με τους θλιμμένους νεκρούς κάτω από τη γη) κτλ.
- Να αισθανθούν τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση και την αγροτική ζωή, όπως προβάλλει κυρίως στις διεξοδικές παρομοιώσεις.
- Να συνειδητοποιήσουν τον έντονο ανθρωποκεντρισμό της *Οδύσσειας*, που αναδεικνύει τις ικανότητες του ανθρώπου και την ανθρώπινη ζωή.
- Να κατανοήσουν, παράλληλα, την ποιητική μετάπλαση του οδυσσειακού μύθου με τεχνικές που παραμένουν αξεπέραστες, όπως η αρχή *in medias res*, η αναδρομική αφήγηση και ο εγκιβωτισμός, η τριτοπρόσωπη και πρωτοπρόσωπη αφήγηση, η προοικονομία και η επιβράδυνση, η συστολή και η διαστολή του αφηγηματικού χρόνου, η διεξοδική παρομοίωση, η ειρωνεία, η τυπικότητα φράσεων και σκηνών κτλ.
- Να διαπιστώσουν, με διαθεματικές συσχετίσεις, την επίδραση της *Οδύσσειας* στη λογοτεχνία και στην τέχνη, αρχαία και νεότερη, ελληνική και ευρωπαϊκή, ή τη θεματική συγγένεια μεταξύ τους, αλλά και επιβιώσεις του έπους στα δημοτικά μας τραγούδια και στη νεοελληνική παράδοση.

Όλα αυτά μπορούν να διευρύνουν την ανθρωπογνωσία και αυτογνωσία των μαθητών και να συντελέσουν στη διαμόρφωση στάσεων ζωής, αλλά και να μνήσουν σταδιακά τα παιδιά στα μυστικά της λογοτεχνίας.

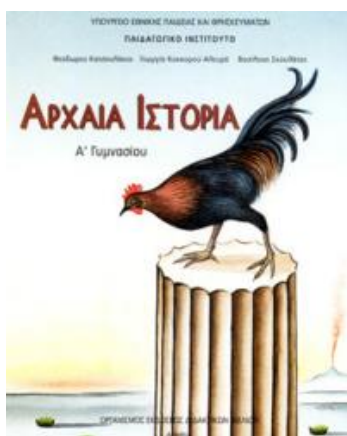
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Με τη διδασκαλία κειμένων της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας από το πρωτότυπο επιδιώκεται οι μαθητές:

- να γνωρίσουν την πνευματική δημιουργία των αρχαίων Ελλήνων, με την οποία συνδέεται άρρηκτα ο νεοελληνικός πολιτισμός και η οποία αποτέλεσε τη βάση για τη διαμόρφωση του ελληνορωμαϊκού και, αργότερα, του δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού. Η συνεισφορά αυτή από μόνη της επιβάλλει τη μελέτη της - όχι όμως και τη μυθοποίηση της,
- να επικοινωνήσουν με κείμενα που προβάλλουν τη σπουδαιότητα του αρχαίου κόσμου, δηλαδή φωτίζουν σημαντικές στιγμές της αρχαίας πολιτισμικής δραστηριότητας και περιλαμβάνουν τα κύρια σημεία για τη δημιουργία μιας εικόνας του αρχαίου κόσμου - κατά το δυνατόν σφαιρικής,
- να ανακαλύψουν και να εκτιμήσουν τη λογοτεχνική αξία των έργων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων. Αυτό θα γίνει αν γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες και τη δομή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας μέσα από τα πρωτότυπα κείμενα, χωρίς τη μεσολάβηση του μεταφραστή, και αποκτήσουν έτσι μια πρώτη αίσθηση της αρμονίας, της πυκνότητας, της ακρίβειας και της ποικιλίας αυτής της γλώσσας, όπως χρησιμοποιήθηκε στα κείμενα της κλασικής εποχής.

Ειδικά για την Α' Γυμνασίου, αποτελεί πρόκληση η πρώτη θετική επαφή των μαθητών με την Αρχαία Ελληνική. Οι μαθητές θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι μιλούν μια μεταγενέστερη μορφή της ελληνικής γλώσσας, η οποία εξελίχθηκε σε συνάρτηση με τον πολιτισμό. Ο διδάσκων πρέπει να προβάλλει συνεχώς τη στενή σχέση Αρχαίας και Νέας Ελληνικής σε όλα τα επίπεδα.

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γενικός σκοπός διδασκαλίας της Ιστορίας είναι η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης. Η ανάπτυξη ιστορικής σκέψης αφορά την κατανόηση των

ιστορικών γεγονότων μέσα από την εξέταση αιτίων και αποτελεσμάτων, ενώ η καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης αφορά την κατανόηση της συμπεριφοράς των ανθρώπων σε συγκεκριμένες καταστάσεις και τη διαμόρφωση αξιών και στάσεων που οδηγούν στην εκδήλωση υπεύθυνης συμπεριφοράς στο παρόν και το μέλλον. Έτσι, με τη διδασκαλία της Ιστορίας ο μαθητής μπορεί να αποκτήσει όχι μόνο την επίγνωση ότι ο σύγχρονος κόσμος αποτελεί συνέχεια του παρελθόντος, αλλά και την αντίληψη ότι ο σύγχρονος ιστορικός ορίζοντας συνδέεται άμεσα με τη ζωή του. Ο σκοπός της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης συνδέεται έτσι με το γενικότερο σκοπό της εκπαίδευσης που αναφέρεται στην προετοιμασία υπεύθυνων πολιτών.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχος είναι στο τέλος του μαθήματος οι μαθητές να μπορούν :

- Να αντιληφθούν τη διαδικασία εξέλιξης του ανθρώπου και τη μετάβαση από την προϊστορία στην Ιστορία.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της προστασίας του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία των προσπαθειών του ανθρώπου για πρόοδο και καλύτερη ποιότητα ζωής.
- Να κατανοήσουν τη σημασία του γεωγραφικού παράγοντα για τις ιστορικές εξελίξεις.
- Να εκτιμήσουν τους αγώνες για την κατάκτηση της δημοκρατίας στην αρχαία Ελλάδα.
- Να εκτιμήσουν την αξία της ανθρώπινης ζωής, της προσωπικής και συλλογικής ελευθερίας.
- Να κατανοήσουν τη σημασία των γεγονότων της κλασικής εποχής για την Ελλάδα και ολόκληρο τον κόσμο.
- Να εκτιμήσουν τη λειτουργία της δημοκρατίας ως συστατικού της ελεύθερης πολιτείας.
- Να εκτιμήσουν την προσφορά των Ελλήνων και των Ρωμαίων στην ανάπτυξη του πολιτισμού.
- Να αποδέχονται την ανάγκη της διεθνούς συνεργασίας.
- Να αναπτύξουν θετική στάση απέναντι στην πολυπολιτισμικότητα και την ειρηνική συνύπαρξη των λαών.

ΒΙΟΛΟΓΙΑ

Ας κοιτάξουμε γύρω μας. Ας σκεφτούμε για τον κόσμο που ζούμε. Ας προβληματιστούμε για τη ζωή τη δική μας και των άλλων. Ας αναζητήσουμε την αλήθεια για την ανθρώπινη ύπαρξη, τη ζωή και το περιβάλλον μέσα στο οποίο φιλοξενείται η ύπαρξή μας. Η βιολογία είναι διαθέσιμη. Περιμένει τις ερωτήσεις μας. Είναι έτοιμη να μας απαντήσει. Η βιολογία είναι ο καταλύτης της γνώσης μας για τη ζωή. Είναι μια επιστήμη τόσο ζωντανή, όσο ζωντανά είναι και τα αντικείμενά

της. Ανακαλύπτει και οικοδομεί τη γνώση μέσα από την κατάδυσή μας στη ζωή. Ας την αφήσουμε να μας ξεναγήσει στον κόσμο που ζει μέσα μας και γύρω.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας δεν είναι θησαυροφυλάκιο όπου φυλάσσεται η πολύτιμη γνώση. Δεν αποτελεί το απαύγασμα της ανθρώπινης διανόησης. Κανένα βιβλίο δεν είναι σε θέση να συμπυκνώσει τη γνώση, την επιστήμη. Τα βιβλία είναι κλειδιά, αλλά και πυξίδες. Είναι τα κλειδιά που θα ανοίξουν την πόρτα του θησαυροφυλακίου της γνώσης. Είναι οι πυξίδες, οι χάρτες που θα σας καθοδηγήσουν σκιδαιδαλώδες διαδρομές της. Είναι τα εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να αδράξετε τη γνώση. Αδράξτε τη γνώση και αξιοποιήστε την. Ανακαλύψτε τη χρησιμότητα των παραθεμάτων, των δραστηριοτήτων, των ερωτήσεων και των προβλημάτων. Ερευνήστε κι εσείς οι ίδιοι με τις «Μικρές έρευνες και εργασίες». Το υλικό που συνοδεύει το κείμενο (παραθέματα) έχει στόχο να βοηθήσει σε μια περισσότερο διεξοδική και αμεσότερη αξιοποίηση των θεωρητικών δεδομένων, ώστε να διευκολυνθεί η ερμηνεία των γεγονότων και εμπειριών από την καθημερινή ζωή και να βοηθηθούν όσοι επιθυμούν να αποκτήσουν περαιτέρω γνώση σε ορισμένα θέματα, ανατρέχοντας απευθείας στις πηγές μας. Τα κείμενα «Ας σκεφτούμε» έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν στην ανάπτυξη κριτικής στάσης απέναντι στη γνωστική ύλη, δίνοντας ταυτόχρονα και το έναυσμα για συζήτηση μέσα στην τάξη. Οι ερωτήσεις, οι δραστηριότητες και τα προβλήματα για επανάληψη που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου σας δίνουν την ευκαιρία να ελέγξετε τις γνώσεις που αποκτήσατε. Η συνεργασία με τους συμμαθητές και η αυτενέργεια θα οικοδομήσουν ένα νέο τρόπο κατάκτησης της γνωστικής ύλης και οι μικρές, απλές έρευνες, οι οποίες θα πραγματοποιούνται και θα παρουσιάζονται στην τάξη, θα μετατρέπουν τη θεωρία σε οργανωμένη γνώση και γνωστική εμπειρία.

ΣΤΟΧΟΙ

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να συσχετίζουν την επιστημονική μέθοδο με τη μελέτη των διαδικασιών της ζωής.
- Να αναγνωρίζουν τη σχέση της επιστήμης της Βιολογίας και των εφαρμογών της, με τις προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του σύγχρονου ανθρώπου.
- Να διακρίνουν τους οργανισμούς από τα άβια αντικείμενα.
- Να αναγνωρίζουν την ποικιλομορφία των οργανισμών και να τους κατατάσσουν σύμφωνα με βασικούς κανόνες ταξινόμησης.
- Να συσχετίζουν τις λειτουργίες των οργανισμών με δομικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά τους.
- Να αιτιολογούν τον χαρακτηρισμό του κυττάρου ως τη βασική δομική και λειτουργική μονάδα των οργανισμών
- Να διακρίνουν τα επίπεδα οργάνωσης της ζωής και να αναγνωρίζουν την αύξηση της πολυπλοκότητας που παρατηρείται από επίπεδο σε επίπεδο.
- Να αναγνωρίζουν τη σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης των οργανισμών με το περιβάλλον στο οποίο ζουν.
- Να συσχετίζουν την επιβίωση των οργανισμών στα διάφορα περιβάλλοντα, με συγκεκριμένες προσαρμογές.

- Να συνδέουν τις λειτουργίες των οργανισμών, με τις ανάγκες επιβιώσής τους (θρέψη, αναπαραγωγή, κίνηση κτλ.).
- Να διακρίνουν τη σχέση της εξέλιξης των οργανισμών με την αυξανόμενη πολυπλοκότητα των μηχανισμών των διαφόρων λειτουργιών της ζωής.
- Να αναγνωρίζουν και να αιτιολογούν τη σχέση του τρόπου ζωής με τη διατήρηση της υγείας του σύγχρονου ανθρώπου.

ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Φύση και Σκοπός των Βιωματικών Δράσεων

Οι Βιωματικές Δράσεις αποτελούν διακριτή μονάδα του Προγράμματος Σπουδών και του Ωρολογίου Προγράμματος και κινούνται στην ίδια παιδαγωγική φιλοσοφία με τις Ερευνητικές Εργασίες του Λυκείου, που προωθεί τη βιωματική, συνεργατική και διερευνητική μάθηση. Σκοπός των Βιωματικών Δράσεων είναι, μέσα από τη μαθησιακή ενεργοποίηση των μαθητών, να τους βοηθήσουν:

(α) να αναπτύξουν τις αναγκαίες στάσεις και κοινωνικές, αυτογνωσιακές, (μετα-)γνωστικές και μεθοδολογικές ικανότητες που απαιτεί η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση ("μαθαίνω πώς να μαθαίνω")

(β) να αξιοποιούν παλιές και νέες, προσωπικές και διαμεσολαβημένες εμπειρίες, για να κατανοούν σε βάθος τα θέματα που μελετούν και

(γ) να αξιοποιούν τις νέες στάσεις, γνώσεις και ικανότητες, για να κάνουν στοχευμένες βελτιωτικές παρεμβάσεις στο προσωπικό τους πεδίο(στην αυτο-εκτίμηση και στη συμπεριφορά τους ως ατόμων, ως μελών τοπικών κοινοτήτων και ως υπεύθυνων πολιτών) και στα πεδία του, άμεσου και ευρύτερου, κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος.

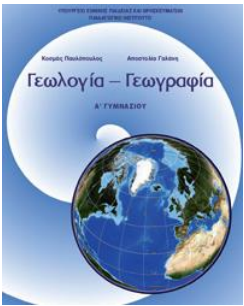
2. Επιστημονικά Πεδία των Βιωματικών Δράσεων

Στην ενότητα των Βιωματικών Δράσεων το ισχύον Ωρολόγιο Πρόγραμμα για τα Ημερήσια (ΥΑ 115475/Γ2/06-09-2013) και τα Εσπερινά (ΥΑ 115472/Γ2/21-08-2013) Γυμνάσια περιλαμβάνει τα παρακάτω έξι(6) επιστημονικά πεδία:

1. Τοπική Ιστορία
2. Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Π.Ε.Α.Α)
3. Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό (Σ.Ε.Π.)
4. Φύση και Άσκηση
5. Πολιτισμό και Δραστηριότητες Τέχνης
6. Σχολική και Κοινωνική Ζωή (Σ.Κ.Ζ.)

Για τη συμμετοχή των ειδικοτήτων στην ελοπτεία και καθοδήγηση των Βιωματικών Δράσεων ισχύουν τα προβλεπόμενα στην ΥΑ 126567/Γ2/10-09-2013).

ΓΕΩΛΟΓΙΑ – ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Στο μάθημα της Γεωλογίας - Γεωγραφίας στην Α' τάξη (Γεωγραφία Ηπείρων) η ύλη αναπτύσσεται σε τρεις μεγάλες διδακτικές ενότητες οι οποίες είναι:

- **Οι χάρτες.** Στην ενότητα αυτή επιδιώκεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων εντοπισμού τόπων στην επιφάνεια της Γης με τη βοήθεια των συντεταγμένων (γεωγραφική θέση) και αξιοποίηση των χαρτών στη μελέτη συγκεκριμένων γεωγραφικών προβλημάτων.
- **Το φυσικό περιβάλλον.** Η ενότητα αυτή έχει ως αντικείμενο τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος της Γης και περιλαμβάνει τις αναγκαίες για τη γεωγραφική μελέτη γνώσεις Γεωλογίας.
- **Οι δραστηριότητες των ανθρώπων.** Η ενότητα αυτή συνδέει το φυσικό περιβάλλον με τις δραστηριότητες των ανθρώπων.

Καταλληλότερα θέματα για την ηλικία των μαθητών των δύο πρώτων τάξεων του Γυμνασίου θεωρήθηκαν η συνοπτική εξέταση ορισμένων πληθυσμιακών φαινομένων (αριθμητική εξέλιξη πληθυσμού, πληθυσμιακή πυκνότητα, γεωγραφική κατανομή, σύνθεση κατά ηλικίες), η εξέταση των διαθέσιμων πόρων (συνδυασμός φυσικών και ανθρώπινων πόρων) και το αστικό περιβάλλον (δημιουργία πόλεων, δομή, λειτουργίες, προβλήματα).

ΣΤΟΧΟΙ

Οι κύριοι στόχοι του μαθήματος αυτού είναι οι μαθητές:

- Να αντιλαμβάνονται και να περιγράφουν σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης μεταξύ τόπων στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.
- Να εξοικειωθούν, όσο το επιτρέπει η ηλικία τους, με την επιστημονική αξιοποίηση των χαρτών.
- Να αναγνωρίζουν τους παράγοντες που αποτελούν το σύστημα του φυσικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη και να περιγράφουν με συγκεκριμένα παραδείγματα, χαρακτηριστικές επιδράσεις τους στη ζωή των Ευρωπαίων.
- Να συνδέουν ιστορικά γεγονότα, πολιτισμικά χαρακτηριστικά και τρόπους ζωής στην Ευρώπη με τα φυσικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής της.
- Να διακρίνουν και να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο οι κάτοικοι της Ευρώπης δίνουν λύσεις σε προβλήματα και οργανώνουν τον χώρο τους ανάλογα με τις πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες.
- Να αναγνωρίζουν αυτές τις ιδιαιτερότητες ως πολιτισμικό πλούτο της ηπείρου που πρέπει να διατηρηθεί.
- Να αναπτύξουν αξίες και στάσεις ζωής που θα τους επιτρέπουν να ενταχθούν δημιουργικά στο πολυεθνικό σύστημα της Ε.Ε. διατηρώντας ταυτόχρονα την εθνική ταυτότητά τους.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Η Αγία Γραφή αποτελεί προσφορά στον παγκόσμιο πολιτισμό και στην Χριστιανική Εκκλησία. Γνωριμία με τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, τη γλώσσα, τις περιοχές και τους πολιτισμούς της εποχής της. Εξιστόριση της εποχής των Πατριαρχών. Ο Θεός και ο Αβραάμ συνάπτουν Διαθήκη. Η σχέση Θεού-Αβραάμ είναι βαθιά προσωπική νοηματοδοτώντας την πίστη σε εμπιστοσύνη. Η Διαθήκη συνεχίζεται και στους άλλους Πατριάρχες, Ισαάκ και Ιακώβ. Γνωριμία με τη ζωή του Ιωσήφ και ο ρόλος του Θεού σε αυτήν.

Παρουσίαση της ζωής των Ισραηλιτών στην Αίγυπτο. Ο Μωυσής τους οδηγεί στην Έξοδο από την Αίγυπτο. Εξιστόριση της διάβασης της Ερυθράς Θαλάσσης, της παράδοσης των Δέκα εντολών στο Σινά και των

θαυματουργικών επεμβάσεων του Θεού στην έρημο. Ακολουθεί η είσοδος στη γη της επαγγελίας, όπου η υπόσχεση του Θεού εκπληρώνεται. Παρουσίαση της ιστορίας του Ιησού του Ναυή.

Απαιτήθηκαν αγώνες για την εγκατάσταση στη γη της επαγγελίας. Ποιός ο ρόλος των Κριτών; Παρουσίαση του Γεδεών και του Σαμουήλ του τελευταίου Κριτής. Η ζωή καθορίζεται με βάση το Νόμο του Μωυση. Σαούλ ο πρώτος βασιλιάς. Γνωριμία με τον Δαβίδ. Η Ιερουσαλήμ γίνεται η πρωτεύουσα του ενωμένου κράτους. Ποιά η θέση των ψαλμών στη χριστιανική λατρεία; Γνωριμία με τον Σολομώντα, τη ζωή και το έργο του. Η σημασία του Ναού για τη ζωή των Ισραηλιτών.

Ακολουθεί η εποχή της κρίσης στις σχέσεις των ανθρώπων με το Θεό και μεταξύ τους. Οι Προφήτες, το στόμα του Θεού. Γνωριμία με τους Ηλία, Ωσηέ, Μιχαία, Ησαΐα. Η Βαβυλώνια Αιχμαλωσία, ο λαός στην εξορία. Εξιστόριση των γεγονότων της επιστροφής από την αιχμαλωσία. Η τελική σύνθεση της Παλαιάς Διαθήκης και η θέση του Νόμου. Πως διαφοροποιείται η θρησκευτικότητα των Ιουδαίων. Τι ήταν οι Γραμματείς. Η Συναγωγή αποτελεί κέντρο προσευχής και μελέτης του Νόμου. Τι διηγείται η Παλαιά Διαθήκη για τη δημιουργία του κόσμου, την δημιουργία του ανθρώπου; Γιατί ο άνθρωπος απομακρύνθηκε από το Θεό. Παρουσίαση της συνάντησης Ιουδαϊσμού Ελληνισμού. Περιμένοντας το Μεσσία.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να αντιληφθούν την αξία μελέτης της Αγίας Γραφής. Να γνωρίσουν τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, τους συγγραφείς, τον κόσμο της και τη θέση της στη ζωή της Εκκλησίας.

- Να πληροφορηθούν για την κλήση του Θεού προς τον Αβραάμ και για την εποχή των Πατριαρχών.
- Να γνωρίσουν για την Αποκάλυψη του Θεού στον Μωυσή. Να πληροφορηθούν για τα γεγονότα της Εξόδου του Ισραηλιτικού λαού από την Αίγυπτο και την πορεία του στην έρημο
- Να γνωρίσουν για την εγκατάσταση του Ισραηλιτικού λαού στη γη της επαγγελίας, τη ζωή του, τους αγώνες του με τους γειτονικούς λαούς και το ρόλο των Κριτών.
- Να γνωρίσουν για την κλήση και τη δράση των μεγάλων προφητών (8ος - 7ος π.Χ. αι.).
- Να κατανοήσουν το περιεχόμενο των διηγήσεων της Γένεσης που αναφέρονται στη δημιουργία του κόσμου, στην ξεχωριστή θέση του ανθρώπου μέσα στην πλάση και την ευθύνη του γι' αυτήν. Να κατανοήσουν τον τρόπο οργάνωσης της ζωής των Ισραηλιτών.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α' Γυμνασίου περιλαμβάνει επιλεγμένα λογοτεχνικά κείμενα, δημοτικά ή λόγια, καθιερωμένων συγγραφέων, παλαιότερων, νεότερων ή σύγχρονων, σε ολοκληρωμένη ή αποσπασματική μορφή με σχετική αυτοτέλεια, τα οποία καλύπτουν ποίηση, πεζογραφία, θέατρο, λογοτεχνικό δοκίμιο, τόσο από τη νεοελληνική όσο και από την ξένη λογοτεχνία. Η επιλογή γίνεται με κριτήρια λογοτεχνικά.

Τα περιεχόμενα διατάσσονται σε 13 θεματικές ενότητες με κέντρο τον άνθρωπο σε σχέση με τη φύση, την κοινωνική ζωή, την παράδοση, την εθνική φυσιογνωμία, την ιστορική συνέχεια, τα σύγχρονα προβλήματα, τον αγώνα για τη ζωή, τις μεγάλες αξίες, την αγάπη, τη φιλία και

άλλα θέματα σχετικά με τα ενδιαφέροντα της ηλικίας των μαθητών. Τα κείμενα της ξένης λογοτεχνίας ταξινομούνται στις αντίστοιχες περιόδους για συγκριτική ανάγνωση. Ανθολογούνται λογοτεχνικά κείμενα, ποιητικά και πεζά, θεατρικά, λαογραφικά και παραμύθια, που επιλέγονται για τη λογοτεχνικότητά τους, για το περιεχόμενο και τη συμβατότητα με την αντιληπτική ικανότητα των μαθητών της τάξης.

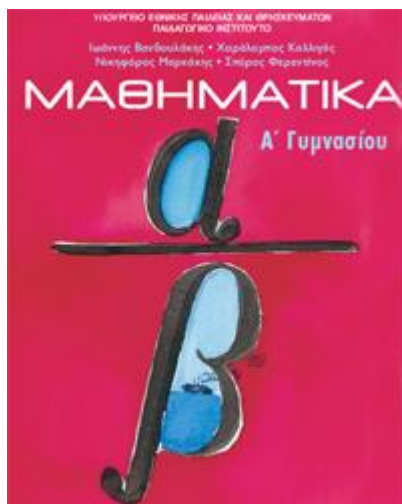
ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση:

- Να προσλαμβάνουν το λογοτεχνικό κείμενο ως έργο τέχνης και αισθητικό φαινόμενο στενά δεμένο με την εποχή του.

- Να κατανοήσουν την ιδιαιτερότητα της λογοτεχνικής γλώσσας, τον μεταφορικό και συμβολικό χαρακτήρα της, και να ανακαλύψουν την αισθητική λειτουργία της.
- Να κατακτήσουν την ικανότητα συναισθηματικής συμμετοχής.
- Να ερμηνεύουν με δημιουργικό τρόπο τα λογοτεχνικά έργα.
- Να ανακαλύψουν και να ασκήσουν τις καλλιτεχνικές δεξιότητές τους.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Στο Δημοτικό σχολείο ολοκληρώθηκε ο πρώτος κύκλος της βασικής εκπαίδευσης. Στο Γυμνάσιο, θα στηριχτούμε στις γνώσεις που αποκτήσαμε μέχρι τώρα, θα τις αξιοποιήσουμε και θα προσπαθήσουμε να τις αναπτύξουμε και να τις διευρύνουμε.

Στην πορεία αυτή, ίσως διαπιστώσουμε ότι οι γνώσεις που διαθέτουμε δεν επαρκούν πάντα. Πρέπει, λοιπόν, να συμπληρωθούν κατάλληλα και μετά να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα, στο νέο προβληματισμό και τέλος στην καινούρια γνώση. Έτσι, με τη δική μας προσπάθεια και παράλληλα με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του καθηγητή μας, θα καταφέρουμε, όλοι μαζί μέσα στην τάξη, να αναπτύξουμε τις δυνατότητές μας, προσθέτοντας, όχι μόνο γνώσεις αλλά και νέους τρόπους

να τις αποκτούμε.

Τα Μαθηματικά τα γνωρίζουμε ως ένα σχολικό μάθημα. Δεν πρέπει όμως να μείνουμε μόνο σ' αυτό. Όσα περισσότερα Μαθηματικά ξέρουμε και χρησιμοποιούμε, τόσο καλύτερα ερμηνεύουμε τον κόσμο μας και τελικά τον κατανοούμε. Είναι ένας κώδικας απαραίτητος για την κατανόηση του κόσμου μας, που λειτουργεί όπως η "γλώσσα" προγραμματισμού στους υπολογιστές. Όσες περισσότερες "λέξεις" ξέρει κανείς από αυτή τη "γλώσσα", δηλαδή τα Μαθηματικά, τόσο καλύτερα αξιοποιεί τις δυνατότητες του μυαλού του. Επίσης, τα Μαθηματικά δεν είναι απλά ένα εργαλείο για τη βελτίωση των ατομικών επιδόσεων, αλλά ένας βασικός μοχλός που βοηθάει την κοινωνική ανάπτυξη.

Το βιβλίο αυτό φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα βήμα προς τις κατευθύνσεις αυτές. Είναι γραμμένο σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) και το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) για τα Μαθηματικά του Γυμνασίου, καθώς και τις συγκεκριμένες προδιαγραφές και οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Σημαντικό χαρακτηριστικό του βιβλίου αυτού είναι ότι η παρουσίαση της θεωρίας περιορίζεται συχνά, για να αφήσει στους μαθητές τη δυνατότητα να αναπτύξουν, με τη βοήθεια των καθηγητών τους, τη διαίσθηση, τη δοκιμή, την έρευνα και τέλος την αναγκαία σύνθεση.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται και προηγούνται της θεωρίας, έχουν στόχο να υπάρξει ο προβληματισμός και η αναζήτηση που θα μας οδηγήσει στην ανάγκη να αναπτύξουμε την κατάλληλη θεωρία. Έτσι, γίνεται φανερό ότι η θεωρία είναι αποτέλεσμα μιας συγκεκριμένης αναζήτησης και όχι αυτοσκοπός. Οδηγός σ' αυτό το βηματισμό θα είναι και πάλι ο συνάδελφος καθηγητής του Γυμνασίου, που χωρίς τη δική του ουσιαστική συμβολή τίποτα δεν ολοκληρώνεται.

ΣΤΟΧΟΙ

Με κατάλληλες δραστηριότητες οι μαθητές αναμένεται να καταστούν ικανοί να:

- Εκτελούν με ευχέρεια τις πράξεις μεταξύ ακεραίων, δεκαδικών και κλασματικών αριθμών.
- Χρησιμοποιούν την έννοια της μεταβλητής για τη διατύπωση των ιδιοτήτων των πράξεων και την επίλυση απλών εξισώσεων.
- Εκτιμούν το μέτρο ενός μεγέθους ή το αποτέλεσμα μιας πράξης.
- Χρησιμοποιούν το κλάσμα ως τελεστή και ως πηλίκο και λύνουν προβλήματα με τις πράξεις μεταξύ των κλασμάτων.
- Διακρίνουν τα ανάλογα και τα αντιστρόφως ανάλογα ποσά και επιλύουν βασικά προβλήματα εφαρμογών.
- Χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα γεωμετρικά όργανα για τις μετρήσεις και τις κατασκευές γεωμετρικών σχημάτων.
- Διακρίνουν τα βασικά γεωμετρικά σχήματα και γνωρίζουν τις ιδιότητές τους.
- Χρησιμοποιούν κατάλληλες στρατηγικές για την επίλυση προβλημάτων.
- Ακριβολογούν και χρησιμοποιούν σε ένα πρώτο επίπεδο τη μαθηματική ορολογία.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Το Βιβλίο χωρίζεται σε δέκα (10) ενότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν θέματα που σας απασχολούν και τα συζητάτε καθημερινά μεταξύ σας, με τους γονείς σας ή με άλλους ανθρώπους. Κάθε ενότητα έχει ως αφετηρία τρία έως τέσσερα κείμενα. Αυτά δεν είναι μόνο τα γραπτά κείμενα που συναντάτε σε σχολικά βιβλία, αλλά και άλλα με ποικίλες μορφές (ειδήσεις και άρθρα από εφημερίδες και περιοδικά, λογοτεχνικά κείμενα, διαφημίσεις, αφίσες, κόμικς, σκίτσα, χρηστικά κείμενα, ιστοσελίδες κτλ.). Υπάρχουν δηλαδή διαφορετικά είδη κειμένων, που έχουν ως στόχο από τη μια να κατανοήσετε ότι κάθε ένα από αυτά είναι χρήσιμο στην ανθρώπινη επικοινωνία και από την άλλη να ασκηθείτε στην κριτική μελέτη τους.

Από εκεί και πέρα, αρχίζει μια ενδιαφέρουσα αναζήτηση-παιχνίδι σε όλα τα μήκη και τα πλάτη των κειμένων. Ένα παιχνίδι κατανόησης αλλά και

ανακάλυψης των ποικίλων χαρακτηριστικών τους: της γραμματικής και συντακτικής τους δομής, του λεξιλογίου, της οργάνωσης και των ιδεών τους. Όλα αυτά γίνονται με ποικίλες δραστηριότητες, οι οποίες έχουν ως αφετηρία και κατάληξη τα κείμενα. Τελικός στόχος: εσείς και η τάξη σε συνεργασία με τον καθηγητή να παραγάγετε προφορικά και γραπτά το δικό σας λόγο, να μιλήσετε, να επικοινωνήσετε.

ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας είναι να κατακτήσουν οι μαθητές το βασικό όργανο επικοινωνίας της γλωσσικής τους κοινότητας, ώστε να επιτευχθούν οι παρακάτω στόχοι:

- Να αναπτυχθούν διανοητικά και συναισθηματικά.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του λόγου για τη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, ώστε είτε ως πομποί είτε ως δέκτες του λόγου να μετέχουν στα κοινά ως ελεύθεροι δημοκρατικοί πολίτες με κριτική και υπεύθυνη στάση.
- Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα δομικά και γραμματικά στοιχεία της νεοελληνικής γλώσσας στον προτασιακό και κειμενικό λόγο, ώστε να κατανοούν και να αιτιολογούν και τις τυχόν παρεκκλίσεις ή ανατροπές των παραπάνω στοιχείων.
- Να εκτιμήσουν, επίσης, τη σημασία της γλώσσας ως βασικού φορέα της έκφρασης και του πολιτισμού κάθε λαού.
- Να εκτιμήσουν την πολιτιστική τους παράδοση της οποίας βασικό στοιχείο και φορέας είναι η γλώσσα, σεβόμενοι συγχρόνως τη γλώσσα και τις πολιτιστικές αξίες άλλων λαών.
- Να κατανοήσουν, τέλος, οι μαθητές ότι οι αλληλεπιδράσεις των λαών αποτυπώνονται και στη γλώσσα τους.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Οικιακή Οικονομία ασχολείται με την οικογένεια και γενικότερα με το ανθρώπινο περιβάλλον. Προσφέρει γνώση για τη δημιουργία ενός φυσικού, κοινωνικού, οικονομικού, πολιτισμικού αλλά και αισθητικού περιβάλλοντος, με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, την ευημερία του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας γενικότερα.

Το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου θα σου προσφέρει σημαντικές γνώσεις γύρω από πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής, όπως για την οικογένεια και τον κοινωνικό περίγυρο, τα οικονομικά της οικογένειας, τη διατροφή, την αγωγή υγείας και την πρόληψη των ατυχημάτων, την κατοικία και την ενδυμασία.

Γνωρίζοντας τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς της ηλικίας σου, το βιβλίο αυτό φιλοδοξεί να διευρύνει τους ορίζοντές σου και να σταθεί κοντά στα προβλήματα σου. Θα σε βοηθήσει να γνωρίσεις και να βελτιώσεις τον εαυτό

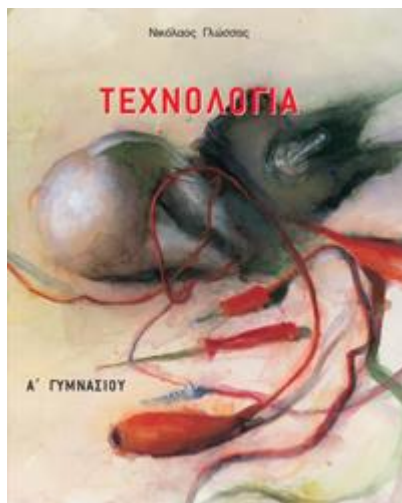
σου και να αναπτύξεις κοινωνικότητα και ικανότητα για συνεργασία και συλλογική προσπάθεια.

Τις γνώσεις που σου παρέχει το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας μπορείς να τις εφαρμόσεις στην οικογένειά σου και στον κοινωνικό σου χώρο και να τις συνδέσεις με άλλες γνώσεις που σου έχουν δοθεί < δίδονται μέσα από άλλα μαθήματα. Έτσι, θέματα διατροφής τα οποία αναλύονται στο βιβλίο αυτό μπορεί να συνδεθούν με τη Βιολογία και τη Χημεία, θέματα ενδυμασίας και κατοικίας με την Ιστορία κ.ο.κ.

ΣΤΟΧΟΙ

Γενικός σκοπός διδασκαλίας της Οικιακής Οικονομίας είναι η ανάπτυξη του ανθρώπου στο οικιακό περιβάλλον, την οικογένεια και την κοινότητα, δηλαδή προσφέρει γνώση για τη δημιουργία ενός φυσικού, κοινωνικού, οικονομικού, πολιτισμικού αλλά και αισθητικού περιβάλλοντος για την οικογένεια και το άτομο, με απώτερο σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την ευημερία ατόμων, οικογενειών και κοινωνίας. Με άλλα λόγια, συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Το μάθημα της Τεχνολογίας είναι προσανατολισμένο στο πλαίσιο της τεχνολογικής εκπαίδευσης. Για τη διδασκαλία του μαθήματος αυτού επιλέχθηκαν μέθοδοι διδασκαλίας, που εκτός από τη μετάδοση γνώσεων, θέτουν ένα σύνολο από ευρύτερους στόχους. Χαρακτηριστικό των μεθόδων είναι ότι δεν στοχεύουν στην απλή μετάδοση μιας συγκεκριμένης ποσότητας γνώσεων (διδασκτέα ύλη). Αντίθετα εμπλέκουν τους μαθητές σε ένα σύνολο από δραστηριότητες, με πολλά οφέλη.

Ειδικά για τη πρώτη τάξη του Γυμνασίου η μέθοδος της Ατομικής Εργασίας, προσαρμοσμένη στη μέθοδο "μαθαίνω μέσα από τη πράξη", δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να έρθει σε επαφή με τεχνολογικά θέματα μέσω μιας σειράς ενεργειών του που σχετίζονται με: Θεωρητική

μελέτη / Πραγματοποίηση κατασκευής / Δημιουργία γραπτής εργασίας / Παρουσίαση της εργασίας.

ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος της τεχνολογίας είναι η απαραίτητη για το σύγχρονο μαθητή εξοικείωση με το τεχνητό τεχνολογικό περιβάλλον στο οποίο ζει ανεξάρτητα από μελλοντικές επαγγελματικές επιλογές.

Η τεχνολογική εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει ώστε να αντιμετωπισθεί το κενό που υπάρχει μεταξύ της εξάρτησης από την τεχνολογία αφενός όλων των διαστάσεων της σύγχρονης ζωής και της έλλειψης ικανοτήτων και γνώσεων αφετέρου. Στο πλαίσιο της νέας «μεταβιομηχανικής» εποχής, που η γενική εκπαίδευση αποκτά νέα μορφή, γίνεται πιο επιτακτική από ποτέ η ένταξη της τεχνολογικής εκπαίδευσης στη γενική εκπαίδευση ως απαραίτητο στοιχείο της. Η τεχνολογική εκπαίδευση εμπεριέχει και την αξιοποίηση του σύγχρονου εργαλείου που είναι οι υπολογιστές και το παγκόσμιο δίκτυο internet, για συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών που αποτελούν τη βάση για την επίλυση οποιουδήποτε τεχνολογικού προβλήματος.

ΦΥΣΙΚΗ

Το μάθημα της Φυσικής, η "Φυσική με Πειράματα", στην πρώτη τάξη του Γυμνασίου προβλέπεται να διδάσκεται μία ώρα την εβδομάδα, στην τάξη ή στο εργαστήριο, από έναν εκπαιδευτικό ο οποίος συντονίζει την εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτή περιλαμβάνει απαραίτητα (και) πραγματικό πειραματισμό από τους ίδιους τους μαθητές, σε ομάδες.

Σκοπός του μαθήματος είναι η ομαλή μετάβαση των μαθητών από την περιγραφική προσέγγιση των φυσικών εννοιών και των φυσικών φαινομένων στο δημοτικό σχολείο στην αυστηρότερη και, κυρίως, ποσοτική προσέγγισή τους ως φυσικά μεγέθη και φυσικές διαδικασίες, αντίστοιχα, στο γυμνάσιο. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού:

α) προτείνεται η εφαρμογή κατά την εκπαιδευτική διαδικασία της επιστημονικής / εκπαιδευτικής μεθόδου με διερεύνηση, η οποία ακολουθείται και στο δημοτικό σχολείο και προϋποθέτει την πραγματοποίηση αποδεικτικού πειραματισμού σε κάθε θεματική ενότητα και

β) επιλέγονται και προτείνονται δώδεκα θεματικές ενότητες, με κριτήρια την εισαγωγική αντιμετώπισή τους ήδη στο δημοτικό σχολείο, τη γενικότητα των φυσικών εννοιών, τη σπουδαιότητα των φαινομένων μελέτης τους και, κυρίως, τη δυνατότητα εκτέλεσης απλού πειραματισμού στο σχολείο κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Στο πλαίσιο αυτού του σκοπού, επιδιώκεται η επίτευξη γενικών και ειδικών στόχων για την εξυπηρέτηση του διττού χαρακτήρα της εκ-παίδευσης στη φυσική επιστήμη: του εκπαιδευτικού / γνωσιακού και του παιδευτικού / παιδαγωγικού. Επιδιώκεται η

ενίσχυση του γνωσιακού υποβάθρου των μαθητών στις έννοιες των θεματικών που έχουν επιλεγεί, αλλά και η ανάπτυξη δεξιοτήτων, η αλλαγή στάσεων και η διαμόρφωση ορθολογικού τρόπου σκέψης.

Η επιστημονική / εκπαιδευτική μέθοδος με διερεύνηση εξυπηρετεί το διττό αυτό χαρακτήρα και είναι αυτή η οποία εφαρμόζεται ως ερευνητικά εξελισσόμενο διδακτικό πρότυπο στα βιβλία "Φυσικά – Ερευνώ και Ανακαλύπτω" της Ε' και Στ' τάξης του δημοτικού σχολείου. Τα βήματα της επιστημονικής / εκπαιδευτικής μεθόδου με διερεύνηση είναι:

- α. παρατηρώ, πληροφορούμαι, ενδιαφέρομαι,
- β. συζητώ, αναρωτιέμαι, υποθέτω,
- γ. ενεργώ, πειραματίζομαι,
- δ. συμπεραίνω, καταγράφω
- ε. εφαρμόζω, εξηγώ, γενικεύω.

Τα βήματα αυτά είναι ακριβώς αντίστοιχα με τα βήματα της ιστορικά καταξιωμένης επιστημονικής μεθόδου για την έρευνα:

- α. Έναυσμα ενδιαφέροντος,
- β. διατύπωση υποθέσεων,
- γ. πειραματισμός,
- δ. διατύπωση θεωρίας
- ε. συνεχής έλεγχος.

Οι προβλεπόμενες θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι:

1. Μετρήσεις μήκους – Η μέση τιμή
2. Μετρήσεις χρόνου – Η ακρίβεια
3. Μετρήσεις μάζας – Τα διαγράμματα
4. Μετρήσεις θερμοκρασίας – Η βαθμονόμηση
5. Από τη θερμότητα στη θερμοκρασία – Η θερμική ισορροπία
6. Οι αλλαγές κατάστασης του νερού – Ο "κύκλος" του νερού
7. Η διαστολή και συστολή του νερού – Μια φυσική "ανωμαλία"
8. Το φως θερμαίνει – "ψυχρά" και "θερμά" χρώματα
9. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου υπερ-θερμαίνει
10. Το ηλεκτρικό βραχυ-κύκλωμα – Κίνδυνοι και "ασφάλεια"
11. Από τον ηλεκτρισμό στο μαγνητισμό – Ο ηλεκτρικός (ιδιο-)κινητήρας
12. Από το μαγνητισμό στον ηλεκτρισμό – Η ηλεκτρική (ιδιο-)γεννήτρια

Παράρτημα: Ο μικρό-κοσμος συγκροτεί και εξηγεί το μακρό-κοσμο

Η εκπαιδευτική διαδικασία κάθε θεματικής ενότητας υποστηρίζεται από ένα σχέδιο εργασίας, το οποίο για κάθε θεματική ενότητα παρέχεται στους μαθητές υπό μορφή φύλλου εργασίας σε έντυπη ή και ηλεκτρονική μορφή. Αυτό περιλαμβάνει τις ελάχιστες δυνατές πληροφορίες για τις έννοιες και τα φαινόμενα της αντίστοιχης θεματικής ενότητας, προτροπές για διάφορες δραστηριότητες, κατάσταση των απαραίτητων υλικών και μέσων για τον πειραματισμό, περιγραφές / φωτογραφίες και οδηγίες για την πραγματοποίηση των πειραμάτων, αλλά και κενές σειρές και πίνακες για την καταγραφή των μετρήσεων, των παρατηρήσεων, των απαντήσεων στις ερωτήσεις και των συμπερασμάτων από τους ίδιους τους μαθητές. Σε μερικές θεματικές ενότητες / φύλλα εργασίας οι πειραματισμοί στοχεύουν (και) στην εξοικείωση των μαθητών με

εισαγωγικές έννοιες, διαδικασίες και δεξιότητες για πειραματισμούς οι οποίοι απαιτούν μετρήσεις και στοιχειώδη επεξεργασία τους. Η πραγματοποίηση πειραμάτων, όμως, είναι απαραίτητη προϋπόθεση όλων των φύλλων εργασίας για την ανακάλυψη της γνώσης.

Τα πειράματα τα οποία προβλέπονται στα φύλλα εργασίας –ή και αυτά τα οποία προτείνονται από τους εκπαιδευτικούς ή τους μαθητές και προκύπτουν από τη συζήτηση– διεξάγονται στην αίθουσα διδασκαλίας ή στο εργαστήριο του σχολείου από τους ίδιους τους μαθητές σε ομάδες των 4 ή 5, κατά προτίμηση με καθημερινά, απλά υλικά και μέσα. Κάποιες ιδιοκατασκευές / σύνθετοι πειραματισμοί είναι δυνατόν να γίνονται με συνεργασία όλων των μαθητών της τάξης. Ευκαταίο είναι οι μαθητές να αναζητούν εκ των προτέρων, να επιλέγουν και να φέρνουν στην τάξη κάποια ή όλα τα απλά υλικά και μέσα του πειραματισμού τους. Αυτό θα τους επιτρέψει να αναπτύξουν (και) δεξιότητες αναζήτησης και επιλογής στις μελλοντικές επιλογές τους ως πολίτες των κατάλληλων υλικών και μέσων. Εξίσου σημαντική είναι και η παραλαβή τους στο τέλος του πειραματισμού, αφού ιδανικό θα ήταν οι μαθητές να συνεχίσουν τον πειραματισμό, ως παιχνίδι, στο σπίτι, "δείχνοντας" και "εξηγώντας" σε άλλους. Εκτός των πειραμάτων, τα οποία προβλέπονται και περιγράφονται στα φύλλα εργασίας, προτείνεται και η "διά χειρός" (ιδιο-)κατασκευή μερικών απλών διατάξεων πειραματισμού καθώς και ο έλεγχος της καλής λειτουργίας τους για την ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων από τους μαθητές (/μελλοντικούς πολίτες).

ΣΤΟΧΟΙ

Γενικοί Στόχοι

Σε κάθε μεθοδολογικό βήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας προτείνονται δραστηριότητες και επιμέρους διαδικασίες για την επίτευξη γενικών στόχων, εκτός του σκοπού του μαθήματος και των ειδικών στόχων ανά θεματική ενότητα, οι οποίοι αναφέρονται παρακάτω. Οι γενικοί στόχοι αφορούν στην απόκτηση γνώσεων, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην αλλαγή στάσεων των μαθητών. Ο βαθμός εκπλήρωσης του καθενός κατά την εκπαιδευτική διαδικασία είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί και ως επιμέρους κριτήριο αξιολόγησης της διαδικασίας και των μαθητών.

- Στο πρώτο μεθοδολογικό βήμα προτείνεται η παρατήρηση φυσικών φαινομένων, τεχνολογικών εφαρμογών ή ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, αλλά και η ανάγνωση επίκαιρων ειδήσεων ή σχετικών με τη θεματική ενότητα πληροφοριών. Στην επικαιροποίηση του υλικού αυτού σημαντική είναι η συμβολή του εκπαιδευτικού. Γενικοί στόχοι (και κριτήρια αξιολόγησης) σε αυτό το βήμα είναι η πρόκληση / παρόθηση ή το έναυσμα του ενδιαφέροντος (ή και της περιέργειας) των μαθητών, αλλά και η ικανοποίηση του εκπαιδευτικού όταν η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία και τον πειραματισμό δεν είναι –μόνον– υποχρέωση των μαθητών αλλά και απαίτησή τους.
- Στο δεύτερο μεθοδολογικό βήμα, μετά τις εναυσματικές διαδικασίες, ακολουθεί πρόταση προς τους μαθητές να συζητήσουν μεταξύ τους –κατά προτίμηση με τη βοήθεια του/της καθηγητή/τριας τους–, να αναρωτηθούν και να διατυπώσουν υποθέσεις. Ένας από τους γενικούς στόχους του μεθοδολογικού αυτού βήματος είναι η προετοιμασία των μαθητών (/μελλοντικών πολιτών), ώστε να συνηθίσουν

να συζητούν με άλλους, να σκέπτονται ορθολογικά χωρίς προκαταλήψεις και να συν-μετέχουν ενεργά στις προσπάθειες επίλυσης προβλημάτων, αντί να αναμένουν παθητικά τις απαντήσεις από άλλους.

- Στο τρίτο μεθοδολογικό βήμα, απαιτείται η οργάνωση και η πραγματοποίηση "αποδεικτικών" πειραμάτων από τους μαθητές με άμεσο στόχο τον έλεγχο (επιβεβαίωση ή διάψευση) των υποθέσεων. Ευκαταίο είναι κάποια από τις υποθέσεις να επιβεβαιωθεί από τα πειράματα, τα οποία θα γίνουν, και να οδηγήσει τους μαθητές, μέσω του πειραματισμού, στην ανακάλυψη/διατύπωση των ορθών συμπερασμάτων. Έμμεσος στόχος (και κριτήριο αξιολόγησης) είναι η ενεργοποίηση/δραστηριοποίηση των μαθητών, η δημιουργική συνεργασία τους σε ομάδες (ομαδο-συν-εργασία), η επινοητικότητα, η ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων και η ικανότητα καταγραφής των παρατηρήσεών τους, η βέλτιστη εκτέλεση πειραματισμών αλλά και η αναγνώριση / αντιμετώπιση πιθανών ατελειών ή αστοχιών. Απώτεροι στόχοι είναι η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών (ως ενεργοί πολίτες στο μέλλον) σε "βιωματικές" αποδεικτικές διαδικασίες και η αυτονόητη αποδοχή των αποτελεσμάτων αυτών των αντικειμενικών αποδεικτικών διαδικασιών.
- Στο τέταρτο μεθοδολογικό βήμα, στη λογική της ανακάλυψης –και όχι απομνημόνευσης– της γνώσης, οι μαθητές, βασιζόμενοι στις παρατηρήσεις τους κατά τον πειραματισμό, αξιολογούν, κρίνουν και διατυπώνουν –οι ίδιοι– συμπεράσματα, συμπληρώνοντας το γνωσιακό τους υπόβαθρο. Αυτά τα συμπεράσματα καταγράφουν οι μαθητές στις αντίστοιχες κενές σειρές των προβλεπόμενων φύλλων εργασίας. Προφανώς, άμεσος στόχος –και κριτήριο αξιολόγησης– αυτού του μεθοδολογικού βήματος είναι η ανακάλυψη της γνώσης από τους μαθητές και η ολοκλήρωση του γνωσιακού αντικειμένου της μελέτης κάθε θεματικής ενότητας. Απώτεροι στόχοι είναι η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των μαθητών, η απροκατάληπτη απόφαση, η αποδοχή των συμπερασμάτων με βάση και μόνο τα αποτελέσματα των αποδεικτικών διαδικασιών και η συνειδητοποίηση ότι "στη φυσική –όπως και στην εκπαίδευση στη φυσική– τα συμπεράσματα δεν προκύπτουν από συζήτηση ή κάποια ψηφοφορία, αλλά πάντοτε μετά από την εκτέλεση πειραμάτων". Ζητούμενο, επίσης, από τον εκπαιδευτικό είναι η διατύπωση των συμπερασμάτων από τους ίδιους τους μαθητές με την αίσθηση ότι είναι "δική τους ανακάλυψη".
- Στο πέμπτο, τελευταίο, μεθοδολογικό βήμα επιδιώκεται η εκπλήρωση πολλαπλών γενικών στόχων: η εφαρμογή των συμπερασμάτων για την εμπέδωση της γνώσης η οποία ανακαλύφθηκε, η εξήγηση φυσικών φαινομένων και τεχνολογικών εφαρμογών με αυτά, η ερμηνεία φυσικών μακροσκοπικών φαινομένων με τις δομές, τις κινήσεις και τις διαδικασίες του μικρόκοσμου (με αναφορές στο παράρτημα "ο μικρό-κοσμος συγκροτεί και εξηγεί το μακρό-κοσμο" το οποίο συνοδεύει τα φύλλα εργασίας), η γενίκευση των συμπερασμάτων σε ευρύτερα φυσικά φαινόμενα, τεχνολογικές πρακτικές και εφαρμογές αιχμής που αναζητούνται σε διάφορες πηγές και στο διαδίκτυο, καθώς και η διαθεματική μελέτη τους με σύνδεση των συμπερασμάτων με –κοινωνικές, ιστορικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές, ...– παραμέτρους των φυσικών φαινομένων και τεχνολογικών εφαρμογών των διαφόρων θεματικών ενοτήτων.

Συνοπτικά, η εφαρμογή αυτής της μεθοδολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν οδηγεί τους μαθητές απλώς στη γνώση, αλλά τους ασκεί σε έναν ορθολογικό και δημιουργικό τρόπο σκέψης. Η γνώση προκύπτει ως συμπέρασμα μιας πειραματικής – πραγματικής / βιωματικής– διαδικασίας και όχι με την απομνημόνευση, προδιατυπωμένων από άλλους, περιγραφών και ορισμών. Γενικότερα, τους καθοδηγεί να συνηθίσουν στην εφαρμογή μιας κριτικής και αποδεικτικής διαδικασίας, με αντίστοιχα βήματα, σε κάθε περίπτωση προβληματισμού στην καθημερινή ζωή.

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες του Γυμνασίου. Γράφτηκε για να δώσει τις πληροφορίες εκείνες που πρέπει να γνωρίζει κάποιος για να κατανοήσει την αξία της σωματικής άσκησης. Σκοπός του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής είναι να απαντήσει στο ερώτημα γιατί πρέπει να γυμναζόμαστε στο σχολείο, στις διακοπές, στον ελεύθερο χρόνο μας και πάνω απ' όλα όταν τελειώσει το σχολείο για όλη μας τη ζωή.

Το βιβλίο αυτό έρχεται να εμπλουτίσει τις γνώσεις μας για τη φυσική δραστηριότητα και τα σπορ, να δώσει νέες πληροφορίες και κυρίως να ευαισθητοποιήσει τους νέους για την αξία της άσκησης. Παράλληλα θα απαντηθούν ερωτήματα όπως: Γιατί είναι καλή η άσκηση; Τι προσφέρει στη σχολική μας ζωή, στην υγεία μας, στην ποιότητα της ζωής μας; Τι θα μας προσφέρει η συστηματική άσκηση αύριο, όταν θα μεγαλώσουμε; Είναι γεγονός πως αν γνωρίσουμε τη σημασία της άσκησης, τότε θα την αγαπήσουμε πραγματικά.

Σωματικός τομέας

- Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων: σύνθετες & περίπλοκες δεξιότητες.
- Ανάπτυξη φυσικών ικανοτήτων: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.
- Προαγωγή υγείας & ευεξίας.
- Καλλιέργεια ρυθμού.

Συναισθηματικός τομέας

- Κοινωνικοί στόχοι: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή, θάρρος, αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, ελεύθερη και δημοκρατική έκφραση.

- Ηθικοί στόχοι: τιμιότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη, συνετή αντιμετώπιση της νίκης & ήττας.

Γνωστικός τομέας

- Απόκτηση γνώσεων σχετικών με τη Φυσική Αγωγή & τον αθλητισμό, τους κανονισμούς αθλημάτων-αγωνισμάτων, την Ολυμπιακή ιδέα και κίνηση, τους παραδοσιακούς χορούς, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, την υγιεινή και τις πρώτες βοήθειες.
- Συνειδητοποίηση της ανάγκης για «διά βίου» άσκηση ή άθληση και της ωφέλειας που προκύπτει από αυτή, καθώς και απόκτηση αθλητικών συνηθειών για ερασιτεχνική ενασχόληση με τον αθλητισμό.
- Εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων των κινήσεων.

Γυμνάσιο Μεσσαριάς Θήρας